

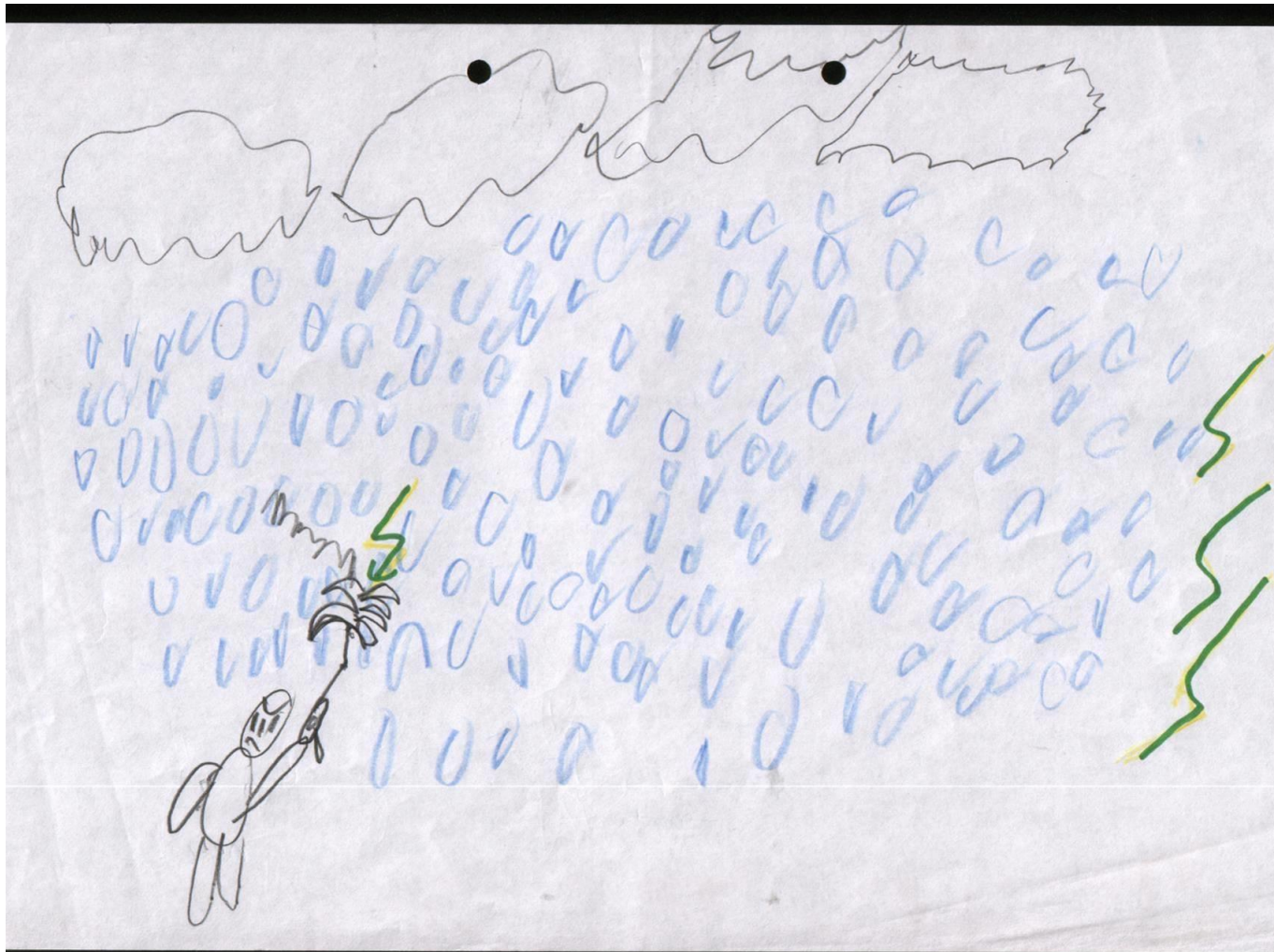
KLINIKAI PSZICHOLÓGIA AZ IGAZSÁGÜGYBEN

Németh Rita

fü. pszichológus szakértő, igazságügyi klinikai
pszichológus, jogász

2021. 09. 15. klinikai szakpszichológus képzés,
SE

EMBER AZ ESŐBEN - SZAKÉRTŐ AZ IGAZSÁGÜGYBEN ☺

BEVEZETŐ:

- ◉ Újdonságok:
- ◉ Végre van hatályos Módszertani levelünk!
- ◉ Már 1-2 éve van ismét igazságügyi klinikai pszichológus szakirányú képzés
- ◉ I. Országos Igazságügyi pszichológus és pszichiáter szakértői konferencia: 2021.09.17.-18.

Vázlat:

- ◉ Ki az az igazságügyi pszichológus szakértő? Hogyan válhatunk igazságügyi szakértővé?
- ◉ Mi az igazságügyi pszichológia?
- ◉ Milyen főbb ügycsoportokban jár el az iü. pszichológus szakértő?
- ◉ Milyen kérdésekre kell/nem kell/nem szabad választ adni egy iü. pszichológus szakértőnek?
- ◉ Milyen módszerek használatosak a kérdések megválaszolásához?

- ◉ Az igazságügyben elsődlegesen a klinikai szakpszichológiai ismeretek hasznosíthatóak
- ◉ Szakértői tevékenység szigorú jogszabályi környezetben zajlik

Országonként, jogrendszerenként eltérő vonások,

így kevésbé használható itthon a külföldi szakirodalom (pl. T.J.Trull-E.J. Phares: Klinikai pszichológia, Osiris, 2004.)

Hogyan kerül egy pszichológus be az igazságügy útvesztőibe?

1. Szakemberi minőségben

- **Igazságügyi szakértőként** (alapvető célja az igazságszolgáltatás segítése szakkérdések eldöntése)
- **Szaktanácsadóként** (pl. poligráfós vizsgálat)
- **Tanúként**, mint kezelő, pszichoterapeuta (alapvető célja a segítség, gyógyítás, de belevonják - esetleg manipulatív céllal -, vagy nála tárul fel pl. egy abusus)

2. Magánemberként

IGAZSÁGÜGYI PSZICHOLOGUS:

- ◉ *az a szakpszichológus, aki*
- ◉ *a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara tagja,*
- ◉ *szakértői igazolvánnyal rendelkezik*
- ◉ *és az igazságügyi pszichológia definíciójában meghatározott elméleti és gyakorlati ismereteknek birtoklása révén speciális tevékenységet végez. (20. Módszertani levél)*

SZAKÉRTŐI TV.:

- ◉ 3.§ (1): Az igazságügyi szakértő feladata, hogy eldöntse a szakkérdést és segítse a tényállás megállapítását - a függetlenség és pártatlanság követelményének megtartásával.

KÜLÖNBSÉGEK A KLINIKAI SZAKPSZICHOLOGIAI ÉS IŰ. PSZICHOLOGUS SZAKÉRTŐI MUNKÁBAN

- ◉ Szakértői attitűd eltérő (udvarias, de távolságtartó)
- ◉ Más a cél, más a kapcsolat jellege, időtartama
- ◉ Nem kell elfogadni a páciens szubjektív valóságát, sőt, esetenként az elmondás élményszerűségét, hitelességét kell vizsgálni
- ◉ Nem fogalmazhat meg diagnózisokat a szakértő, csak lelki mechanizmusokat ír le.
- ◉ Betegségek felmerülésekor (pl. alkoholizmus is) pszichiáter társszakértő bevonása szükséges a vizsgálatba.

Az igazságügyi szakértő tevékenysége és működését szabályozó jogszabályok

Legfontosabb jogforrások :

- Alapvető eljárási szabályok (polgári perrendtartás és büntetőeljárásról szóló tv., közig. elj.-ről szóló tv)
- 2016. évi XXIX. tv. Az igazságügyi szakértői tevékenységről
- 31/2008. /XII.31/ IRM rendelet az iü. szakértői működésről
- A díjazásra: 3/1986-os IM. r. (többször mód.) - hivatalbóli bizonyítás esetén.
- 9/2006. IM r. a képesítési követelményekről és szakértői területekről

Új Módszertani levél: 5/2020.sz.

Szakértők névjegyzéke

- www.szakertok.im.gov.hu, vagy
- <https://inyr.im.gov.hu/szakertok>
- misk.hu
- Jogszabályok elérhetősége:
www.njt.hu

Szakértővé válás

- A névjegyzéket vezető hatóság (Igazságügyért felelős minisztérium) veszi fel az un. igazságügyi szakértői névjegyzékbe.
- Szakértői területekre szól a besorolás
- Feltétel, hogy büntetlen előéletű, nem áll foglalkozástól eltiltás mellékbüntetés hatálya alatt
- Nincs ellene büntetőeljárás folyamatban (magánvád, pótmagánvád lehet)
- Kötelezettséget vállal, hogy a kirendelésnek eleget tesz
- Jogi vizsgát letette, továbbképzésen részt vesz
- Szakmai ill. az iü-i szakértői kamarának tagja.
- **Esküt kell tennie**
- **Szakértői igazolványt kap**

KÜLÖNÖSEN FONTOS A MI ESETÜNKBEN:

- a kérelmében megjelölt szakterületen az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához meghatározott vagy azzal egyenértékű képesítéssel és – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik (pl. szakértői intézményben dolgozik legalább 6 órában) – a képesítés megszerzésétől számított, legalább ötéves szakirányú szakmai gyakorlattal rendelkezik,

-Nálunk gyakorlati idő igazolására nincs szükség, ha a kérelmező az adott szakterületen önálló egészségügyi tevékenység végzésére külön jogszabály szerinti szakképesítés alapján jogosult, **a szakképesítésének megszerzésétől számított legalább öt év már eltelt, és eleget tett a tevékenység végzéséhez szükséges továbbképzési kötelezettségének.** (9/2006. IM. r. 13.§ (4))

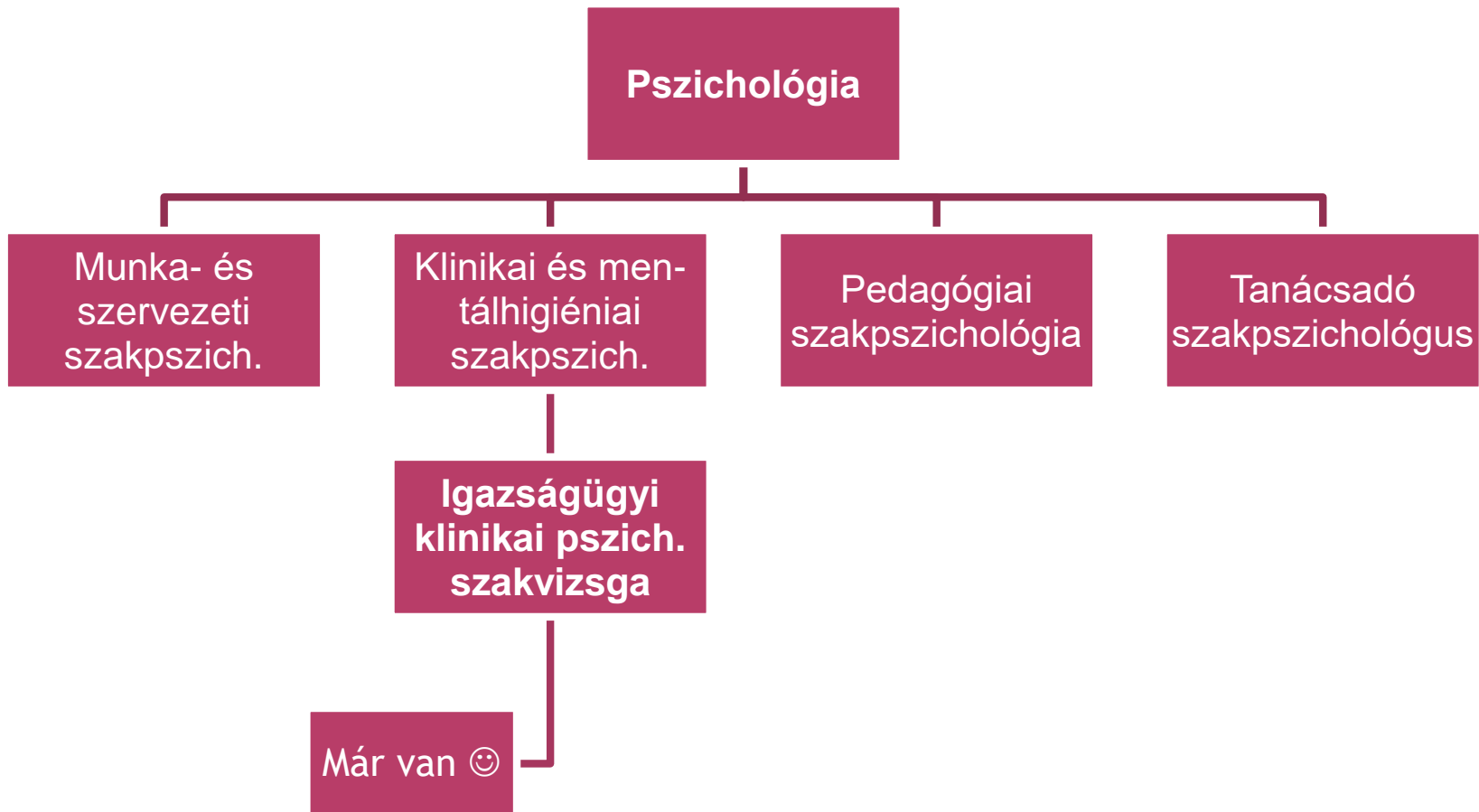
-a szakterületén működő szakmai kamara tagja, ha a tevékenység folytatásához a kötelező kamarai tagságot jogszabály előírja

- MOK

-Működési nyilvántartásban szerepel
(9/2006. IM.r.)

-Szakértőjelölti idő: „*szakirányú posztgraduális végzettséggel vagy szakvizsgával rendelkező szakértőjelölt esetében a szakterületéhez szükséges szakirányú képesítés megszerzésétől számított 1 év vagy 10 ügy.*” (7.§)

Igazságügyi pszichológia

IGAZSÁGÜGYI KLINIKAI SZAKPSZICHOLOGIA

Nem szerepel (már - korábban volt) az egészségügyi ráépített szakképesítések között, de klinikai szakpszichológusi végzettség bemeneti követelmény, arra ráépített.

Nem egészségügyi tevékenység az igazságügyi szakértés (nem gyógyítás, nem megelőzés, nem rehabilitáció)

22/2012. (IX.14.) EEM rendelet az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképesítés megszerzéséről

Szakpszichológusi eü-i alapszaképzettségek:			
1.	<i>Szakképzés megnevezése</i>	<i>Bemeneti szakképesítés</i>	<i>Képzési idő</i>
2.	1. Felnőtt klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológia	- egységes osztatlan képzésben szerzett pszichológusi oklevél, - pszichológia MA, - egészségpszichológia MSc	48 hó
3.	2. Gyermek- és ifjúsági klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológia	- egységes osztatlan képzésben szerzett pszichológusi oklevél, - pszichológia MA, - egészségpszichológia MSc	48 hó
4.	3. Neuropszichológiai szakpszichológia	- egységes osztatlan képzésben szerzett pszichológusi oklevél, - pszichológia MA, - egészségpszichológia MSc	48 hó
5.	4. Alkalmazott egészségpszichológiai szakpszichológia	- egységes osztatlan képzésben szerzett pszichológusi oklevél, - pszichológia MA	36 hó

	Szakpszichológusi ráépített szakképesítések		
1.	<i>Szakképzés megnevezése</i>	<i>Bemeneti szakképesítés</i>	<i>Képzési idő</i>
2.	1. Klinikai addiktológiai szakpszichológia	felnőtt klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológia, gyermek- és ifjúsági klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológia	24 hó
3.		neuropszichológiai szakpszichológia, alkalmazott egészségpszichológiai szakpszichológia	36 hó
4.	2. Pszichoterápia	felnőtt klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológia, gyermek- és ifjúsági klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológia	24 hó
5.		neuropszichológiai szakpszichológia, alkalmazott egészségpszichológiai szakpszichológia	36 hó

IGAZSÁGÜGYI PSZICHOLÓGIA DEF.:

Igazságügyi pszichológia az igazságszolgáltatás gyakorlatát segítő lélektan elméleti és diagnosztikai ismereteit foglalja össze.
(Mód.lev.)

Igazságügyi pszichológus szakértő:

- szakpszichológus, akinek a tevékenységét a névjegyzéket vezető hatóság engedélyezi és
- A törvényben meghatározott feltételeknek megfelel
- Nem áll a törvényben meghatározott kizáró okok hatálya alatt
- Letette a szakértői esküt
- MISZK tagja
- Szakértői igazolvánnyal rendelkezik.

Az igazságügyi pszichológia területei:

- Klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia területére kijelölt szakértő
- Munka- és szervezeti pszichológiai területre kijelölt szakértő
- Pedagógiai pszichológia területére kijelölt szakértő.
- Tanácsadó pszichológia

(9/2006. (II.27.) IM rendelet a szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről)

KOMPETENCIA KÉRDÉS RENDEZÉSE

- ◉ A módszertani levél rögzíti, hogy a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt és gyermek szakpszichológia területére kijelölt szakértő jogosult mind felnőtt, mind gyermek vizsgálatára!
- ◉ De lehetőség van bevonni felnőtt vagy gyermek klinikai szakpszichológust - együttes vélemény
- ◉ Oka:
 - Családok komplex vizsgálata, egy kézben összpontosuljanak az adatok

KÉPESÍTÉSI KÖVETELMÉNYEK A 9/2006. -OS IM RENDELET ALAPJÁN:

<p>21. klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia</p>	<p><i>a)</i> okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológia <u>vagy</u> <i>b)</i> okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai gyermek és ifjúsági szakpszichológia szakvizsga</p>
---	---

A JOGSZABÁLYOK 1 ESETBEN ÍRNAK ELŐ GYERMEK KLINIKAI SZAKVIZSGÁT:

- ◉ 19/A.§(3) Az (1) bekezdés szerinti klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálatát olyan szakértő végezheti, aki klinikai és mentálhigiéniai gyermek szakpszichológusi vagy ezzel egyenértékű szakvizsgával rendelkezik.
- ◉ (1): „Büntetőeljárás során, ha a szakkérdés tizenkettedik életévét betöltött, de a tizennegyedik életévét be nem töltött fiatalokorú terhelt beszámítási és belátási képességének vizsgálata, a terhelt beszámítási képességét a 17. § szerint kell vizsgálni. A beszámítási képesség vizsgálatát követően - ha a terhelt beszámítható - a 17. § szerinti szakértő a belátási képességről is véleményt ad azzal, hogy a belátási képesség vizsgálatához a terhelt klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálatát is el kell végezni.”

EGYÉB PSZICHOLÓGIAI TERÜLETEK:

8. munka- és szervezetpszichológia	okleveles pszichológus és munka- és szervezetpszichológiai szakpszichológia szakvizsga
9. pedagógiai pszichológia	okleveles pszichológus és pedagógiai szakpszichológia szakvizsga vagy okleveles pszichológus és óvoda- és iskolapszichológiai szakpszichológia szakvizsga
10. tanácsadó pszichológia	okleveles pszichológus és tanácsadó szakpszichológia szakvizsga”

ii-i pszichológus szakértők kompetenciaterületei

31/2008. /XII.31/ IRM rendelet 20. §-ban meghatározza, hogy mely esetekben kell klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia területére engedélyt kapott szakértőt kirendelni, így többek közt:

- *az egészséges és az egészségestől eltérő, valamint a normán belüli és a normáltól eltérő mentális működés és személyiségvonások,*
- *képességnormák,*
- *a nevelési hatások,*
- *ill. a gyermek direkt befolyásolásának, vagy bántalmazásának,*
- *valamint a konfliktusos családi működésnek a szülők vagy gyermek személyiségét érintő következményeinek, stb.*

feltárására, leírására, megállapítására, tipizálására, kategorizálására, értékelésére, illetve kizárására irányuló kérdéseket. (Ezek a 20. Ml. 1.2.4. pontjában szerepelnek: A pszichológus szakértő kompetenciája a megbízásban szereplő kérdések alapján!)

Az igazságügyi pszichológia kompetenciaköre

- Megbízás, kirendelés alapján dolgozik (végzés, kirendelő határozat, felkérés)
- A kirendelés korlátozza a szakértőt a vizsgálandó személyek vonatkozásában javasolhat azonban ő is vizsgálatot
- Életkori korlátok: **általában a 3. életév az alsó korhatár**, mérlegelés kérdése a fejlettségtől függően, felső nincsen. A gyermek fejlődési szintjének megállapítása céljából fiatalabb életkorban is vizsgálható.
- A vizsgálat **négyszemközti!**

Milyen kérdések?

- A kirendelő hatóság vagy a megbízás konkrétan megszabja a vizsgálandó kérdések körét
- **Első veszély** a szakértő számára: **jogi kérdés** eldöntését bízzák rá (pl. kinél való elhelyezés áll a gyermek érdekében? Veszélyeztette-e X.Y. a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését?)
- **Ténykérdés** vizsgálatát szeretnék (pl. megtörtént-e egy adott bcs., vagy esemény?)
- Tehát SZAKKÉRDÉS kell legyen. Módszertani levél ad útmutatást ebben.

A szakmai szabályokat tartalmazó Módszertani levelek

Az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 10. és 20. sz. Módszertani levele az igazságügyi pszichológus szakértők működési köréről és tevékenységéről - váltotta az új módszertani levél

Mindegyik módszertani levél rögzíti, hogy **sem tanácsadási, sem pszichoterápiás tevékenység nem egyeztethető össze a szakértői tevékenységgel!!!!**

Kizárási okok tv-ben rögzítettek (Pp, Sztv.)

Módszerek, tesztek

A módszerek megválasztása egyértelműen a szakértő kompetenciája!

- **Exploráció** természetesen minden esetben szükséges.
- Tesztek: standardizált és jogtiszt eljárások (kellenének)
- 1 teszt nem teszt - egyidejűleg több módszer használata indokolt!
- Pontos, de nem szükséges szó szerinti jegyzőkönyvezése az explorációnak a rendelet alapján!
- Adatok megőrzésének kötelezettsége!

31/2008. IRM. r. 20/B. § (1)

„A szakértő a vizsgálat során egyidejűleg több vizsgálati módszert alkalmaz. A kirendelésben szereplő szakkérdésnek megfelelő vizsgálati eljárásokat a szakértő választja meg.”

I. TELJESÍTMÉNYVIZSGÁLATOK

- Intelligencia-vizsgálatok (korszerűsítésre került) MAWI, RAVEN, Benton, WISC-IV., WAIS-IV., Woodcock-Johnson NT
- Mentális részteljesítményeket mérő eljárások (pl. Benton, Bender, „standardizált értékelés lehetőségével bíró tesztek”, melyek a klinikai gyakorlatba bevonultak)

II. SZEMÉLYISÉGVIZSGÁLATOK:

Projektív tesztek: pl. Rorschach-teszt, Szondi-teszt, rajztesztek, TAT, CAT, Világjáték teszt, stb.

Preferencia vizsgálatok (pl. Dűss, Házak-próba, Lakatlan sziget, stb.)

Kérdőíves eljárások (pl. MMPI, CPI)

Miért projektív tesztek?

Kérdőívek:

- Könnyen átlátható
- Könnyebben manipulálható
- Mindebből következően kevésbé megbízható.

Projektív-tesztek:

- Nehezen átlátható
- Nehezebben manipulálható - ill. ez esetben ez utolérhető
- Gyakorlott kezekben megbízhatóbb
- Előfordulhat, hogy nem hoz lényeges adatot, hogy a „tintapaca csak tintapaca”, vagy a rajz nem kifejező...

A Rorschach-teszt körüli viták

- **Mennyire megbízható?** Jelentős vita évek óta, mindkét oldalon vannak érvek, kutatások. 1998-ban az APA Szakmai Ügyekért Felelős Bizottsága: *„talán a leghatékonyabb pszichometriai eszköz, amit valaha alkottak.”*
- A Módszertani levél kiáll mellette, rendkívül informatív és ismételhető
- **Interneten** láthatóak az ábrák - noha a kiadó a teszteredmények befolyásolásának elkerülése végett nem járul hozzá az eredeti ábrák közléséhez -, olvashatóak válaszok - DE! Az sem sikeres, aki azokat adja vissza... 😊

Továbbra is népszerű teszt, bár gyermekek esetében a szakértői gyakorlatban kissé visszább szorult, felnőttek esetében a 2. leggyakrabban alkalmazott eljárás az USÁban is.

- A praktizálók kb. 80%-a használja a tesztet (1995)
- Máig kiemelten oktatják a képzésekben, bár volt visszaesés (pl. 94%-ban 1974-ben, 85% 1993-ban)
- Gyermekelhelyezési pereknél
 - felnőtteknél a 2.,
 - gyermekeknél a 6. leggyakoribb módszer (Ackerman and Ackerman, 1997)
- Vannak a megbízhatóságát tesztelő eljárások: (Structural Summary from Comprehensive System, vagy az empirikus indexekre való támaszkodás)

Heilbrun és Marlow irányelvei alapján a Ro alkalmazható:

- Publikációs és szakmai bíráló: Megfelelt
- Standard adminisztráció és szabályok: Megfelelt
- Megbízhatóság: megfelelt
- Hitelesség/validitás: megfelelt
- Hibahányados: megfelelt, mert

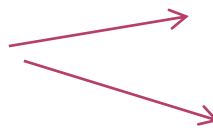

azokban az esetekben, ahol a Ro nem felelt meg, az nem a teszt hibájából adódott, hanem annak nem megfelelő alkalmazásából.

Relevancia és „helpfulness” azon múlik, hogyan használják fel az eredményeket, nem a teszt karakterén.

Probléma akkor van, ha tudattalan folyamatokat és pszichoanalitikus hipotéziseket magyaráznak meg vele.

MILYEN FŐ ÜGYCSOPORTOK VANNAK?

- ◉ **Polgári ügyek**
 - családjog
 - kártérítés
- ◉ **Büntetőügyek:**
 - sértettek (gyerekek, felnőttek)
 - terheltek : gyanúsítottak/vádlottak
 - tanúk vizsgálata
- **Gyámhivatali eljárások** (kapcsolattartás szabályozása, végrehajtása, örökbefogadás, családból kiemelés)

I. Családjogi eljárások

vizsgálandó kérdések

(Módszertani levél 4. pont)

- Milyen a v.sz. személyiségszerkezete?
- Milyen a nevelési alkalmasságuk?
- Melyik szülő alkalmasabb pszichológiai szempontból?
- Befolyásolási törekvések tiltott módon (direkt, indirekt), ellennevelés?
- Kötődési viszonyok feltárása?
- Milyen a testvérek kapcsolata? Szétválasztásuk indokolt/javasolt-e?
- Milyen a gyermekek pszichés státusza?
- Más érintettekhez (pl. élettárshoz, nagyszülőhöz) való érzelmi viszony, ha van?
- Kapcsolattartás típusára javaslat?

A nevelési alkalmasság vizsgálata és véleményezése

A nevelési alkalmasság fogalmát a 10. sz. mód.lev. határozza meg valamiképpen:

„az átlagos értelmi színvonalon kívül az érzelmi stabilitás és gazdagság, valamint a pozitív jellemvonások valamilyen megkövetelhető minimumát jelenti.”

Különösen fontos az esetleges deviáns magatartásformák felismerése.

A 20. sz. Mód.l.: **a nevelési alkalmasság szintjeinek** meghatározását írja elő:

átlagos,
átlagosnál jobb,
átlagosnál gyengébb/átlag alatti
alkalmatlan.

Szakértőnek lehetősége van az elősegítő
és gyengítő személyiségjegyeket és így
árnyalni a képet

Ilyen egyszerű? Mi az átlag? Van egy
kompetencia-, képesség-lista?

ÁTLAGOSNÁL GYENGÉBB NEVELÉSI ALKALMASSÁG - ÚJ

- ◉ Diszharmonikus
- ◉ Differenciálatlan
- ◉ Éretlen, jelentősebb alkalmazkodási nehézséggel
- ◉ Ha mentális zavar lehetősége fennáll - **iü.**
Pszichiáter társszakértő bevonása szükséges

NEVELÉSI ALKALMATLANSÁG VÉLEMÉNYEZÉSE:

1. „a szülői személyiség vizsgálata súlyos devianciák jelenlétére utal,
2. ha a gyermek személyiségében súlyos fejlődési zavarok, traumatizáció, vagy veszélyeztetettség jelenik meg
3. **ÉS** ez kapcsolatba hozható a kérdéses szülői személyiségjellemzőből következő magatartással.” (Mód.l.)

ÚJ FOGALOM: RELATÍV NEVELÉSI ALKALMASSÁG

- A nevelés folyamata a nevelő és a nevelt kölcsönhatásában valósul meg.
- Lehetséges, hogy a nevelő nevelési alkalmassága megfelelő, mégis a gyermek képességeihez mérten elvárásai nem teljesíthetőek, a nevelt számára nyomasztóak lehetnek

A GYERMEK ÉRZELMI KÖTŐDÉSÉNEK VIZSGÁLATA

- ◉ Ne direkt kérdésekkel!
- ◉ Projektív kérdésekkel, tesztekkel (rajzok)
- ◉ Szabad interakciós helyzet

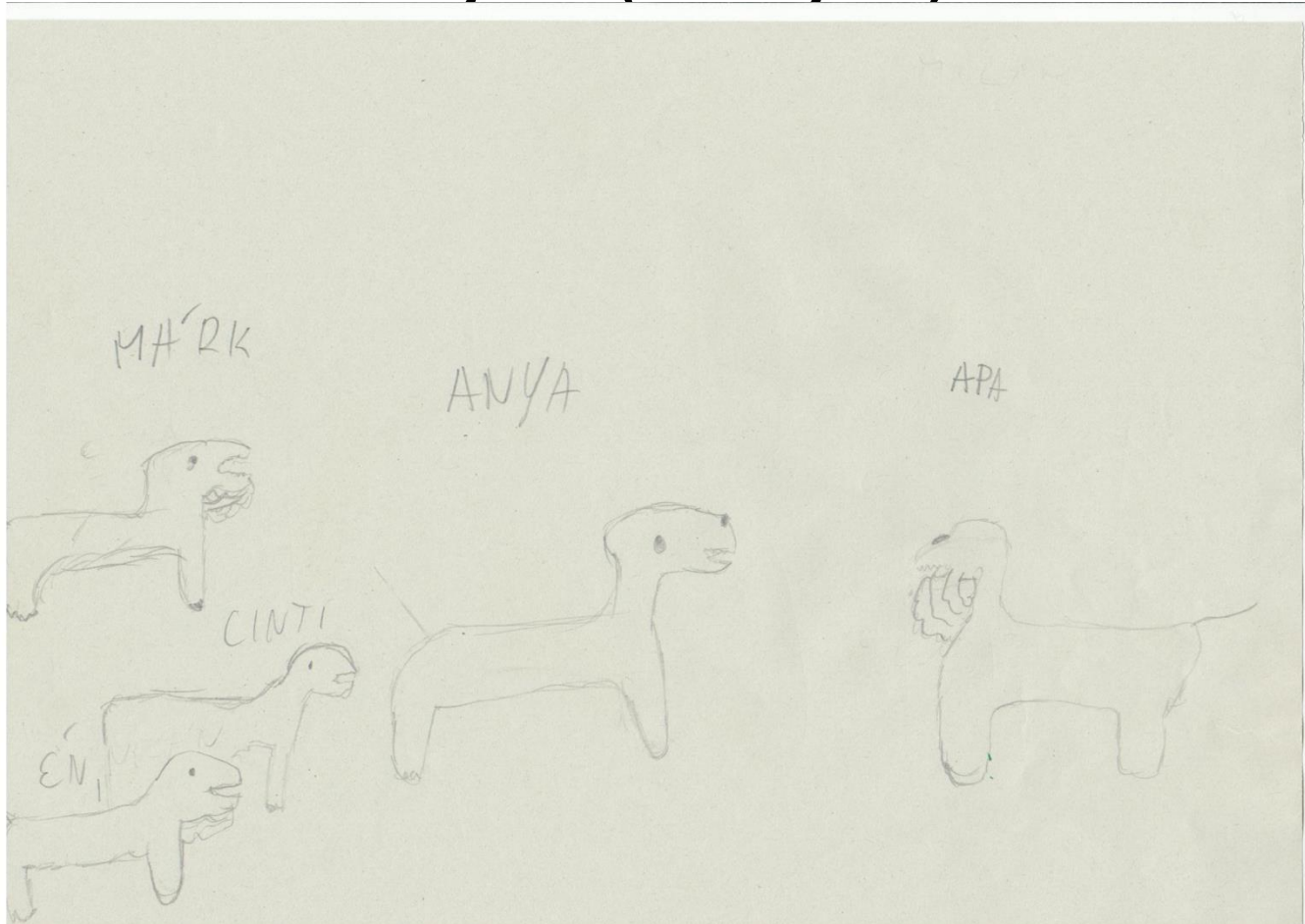
RAJZOK

- ◉ Családrajz
- ◉ Elvárásolt család
- ◉ Ember az esőben
- ◉ HTP

13 ÉVES FIÚ RAJZA, GYERMEKELHELYEZÉSI PERBEN. ÁPUKA
EPILEPSZIÁS, ANYUKA LABILIS SZEMÉLYISÉG

14 éves fiú Elvarázsolt család rajza (hb+jár)

II. KÁRTÉRÍTÉSI PEREK

- ◉ Baleset/veszteség pszichés következményeinek feltárása és maradandóságának vizsgálata
- ◉ Általában pszichiáter társszakértővel együtt (pl. elhúzódó, kronicizálódott gyász vizsgálata)
- ◉ Nagyon lényeges a korábbi mentális állapotra vonatkozó adatok beszerzése az oksági viszonyok feltárása érdekében
- ◉ Premorbid személyiségről nincs adat ált. - de szükséges figyelembe venni a korábbi életvezetést

III. BÜNTETŐÜGYEK

- ◉ Igen gyakran a pszichiáter szakértővel együtt kerül sor pszichológus szakértői vizsgálatra.
- ◉ **Beszámítási képesség vizsgálata pszichiáter feladata!**
- ◉ A vizsgálat történhet:
 - nyomozati szakaszban
 - tárgyalási szakaszban

Leggyakoribb bűncselekmények:

1. Szexuális jellegű bűncselekmények
2. Kiskorú veszélyeztetése

- ◉ A leggyakoribb kérdésfeltevés
bűncselekmény létrejöttének
pszichológiai valószínűsítése,
*elbeszélés **élmény- és***
***valóságszerűségével** függ össze.*
- ◉ Nem az, hogy megtörtént-e vagy
sem/igaz-e vagy sem - erre szakértő
nem tud válaszolni, ezek ténykérdések.
- ◉ Az általános szavahihetőség
problémája nem, a beszámolóban
valószínűsíthető szavahihetőség viszont
lehet szakértői feladat (mód.lev.)

31/2008. IRM. R. 20.§ (4)⁹

„Nem minősül a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia területéhez tartozó szakkérdésnek a vizsgált személy általános szavahihetőségének véleményezése, de a szakértő a vizsgált személy által előadottak élményszerűségét vizsgálja.”

VIZSGÁLANDÓ KÉRDÉSEK:

Szexuális b.cs.-ek esetén:

Sértett esetében:

- a cselekmény elmondásának élményszerűség,
- pszichoszexuális fejlődése, szexuális fejlettsége, ismeretei
- traumatizációja és kihatása további fejlődésére,
- esetleges betanítottság, konfabulációs készsége.
- a gyanúsítottal meglevő érzelmi kapcsolatának jellege,

Az elkövető tekintetében:

- a személyiségstruktúrájának az átlagostól eltérése,
- általában a pszichoszexuális fejlődése, a szexuális magatartást determináló személyiségvonások speciális eltérései milyenek?
- a bűncselekmény elkövetését elősegítő személyiségvonások

Kk. Veszélyeztetése (bántalmazás, elhanyagolás, stb.):

- A gyermeknek főként pszichés, fejlődésbeli tartós sérülése, visszamaradása.
- Személyiség- ill. intelligencia-vizsgálat elvégzése nélkülözhetetlen.

Kérdések:

- a gyermek beszámolója élményszerű-e,
- feltárható-e a gyermek fizikai, szellemi, érzelmi stb. fejlődésében elmaradás, esetleg ennek mértéke milyen,
- az elbeszélte események és az elmaradást mutató funkciók kapcsolatba hozhatók - e?

NEUROPSZICHOLOGIAI VIZSGÁLATOK INDOKOLTSÁGA

- ◉ 5.1. pont a Módszertani levélben - Novum
- ◉ - neuropszichológus szakkonzulens is felkérhető szakértő hiányában
- ◉ Koponya-agysérülés vagy neuropszichológiai előzmény esetén
- ◉ Mind büntető, mind polgári, mind kártérítési perekben indokolt lehet
- ◉ Cél: kognitív funkciók feltérképezése, esetleges központi idegrendszeri sérüléssel járó kognitív diszfunkciók feltárása, ok-okozati viszonyok vizsgálata

◉ Óriási felelősség

- ◉ Nagyfokú odafigyelés, precizitás szükséges
- ◉ Nagyfokú felelősségvállalás, frusztrációtűrő képesség (tárgyalások, támadások, feljelentések, stb.)
- ◉ Önismeret
- ◉ Saját mentálhigiéné karbantartása, burn out megelőzése

Irodalom (példálódzó jelleggel):

- Huszár-Kuncz: Igazságügyi pszichiátria, Medicina
- Lantosyné Dabas Erzsébet írásai a Pszichológiai tanulmányok köteteiben, 1960-as években gyermekelhelyezéssel kapcsolatban
- Hajnal Ágnes írásai (pl. a Nevelői alkalmasság minősítése és a gyermekek kötődésének elvi és gyakorlati kérdései a gyermekelhelyezési perekben. Magyar Pszichológiai Szemle, 1995., 1-2, 96-119.o.)
- Belügyi szemlében több írás is a kriminálpszichológiát illetően

C.B.Gacono and F.B.Evans (2008) (szerk.) The Handbook of Forensic Rorschach Assessment, Routledge, New York, London, 60-70.o.

R.K. Otto, R.L. Demier and M.T. Boccaccini (2014) Forensic Report and Testimony, Wiley, New Jersey

I.B. Weiner and R.K. Otto (2012) The Handbook of Forensic Psychology, Fourth Edition, Wiley,

H. Gavin (2019) Criminological and Foresic Psychology, 2nd edition, SAGE, LA, London, New Delhi, Singapore, Washington DC, Melbourne

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

